

Spremna beseda: Vikend pri Potsdamu

»Ker tedanje (in sedanje) zgodovinske okoliščine zahtevajo, da številke opremimo z decimalkami, letnice pa z datumi. V nekaj tednih je nastalo za desetletje zgodovine.«

»Kar je sledilo, je bila hkratna destruktivnost in erotična navezanost množic na vodjo, Führerja. Vektorska vsota erosa in destruktivnosti je prinesla povsem novo, nepredvidljivo empirično situacijo.«

»A dragocenost besedila je natanko v sporočilu, da je tematizacija vprašanj, ki se zdijo odmaknjena od teoretskih ali znanstvenih dognanj, ena od nalog intelektualca.«

Albert Einstein: Vabilo

Z neizprosno jasnostjo ste pokazali, kako so agresivni in uničevalni nagoni v človekovi psihi neločljivo prepleteni z nagoni ljubezni in življenjske strasti.

In vendar je pomenljivo, da so ti možje, čeprav so bili splošno priznani kot voditelji, imeli komajda kaj vpliva na potek človeških zadev.

Zdi se skoraj, da je prav tisto področje človeške dejavnosti, ki je odločilno za usodo narodov, nujno prepuščeno popolnoma neodgovornim političnim voditeljem.

Albert Einstein: Vprašanje

»Vprašanje se glasi: Ali obstaja kakšen način, da bi človeštvo rešili pred grožnjo vojne?«

»To je dejstvo, s katerim se moramo sprijazniti: pravo in moč neizogibno hodita z roko v roki.«

»Odgovor je lahko le eden: človek v sebi nosi željo po sovraštvu in uničenju.«

Sigmund Freud: Odgovor

»Danes se nam pravica in nasilje kažeta kot nasprotji. Pa vendar je mogoče zlahka pokazati, da je eno zraslo iz drugega.«

»Tako vidimo, da je pravica moč skupnosti.«

»Vse, kar krepi čustvene vezi med ljudmi, deluje proti vojni.«

Albert Einstein: Zahvala

S svojim resnično izjemnim odgovorom ste Ligi narodov in meni podarili najdragocenejše darilo.

Ne moremo vedeti, kaj bo zraslo iz takšnega semena, saj je učinek vsakega dejanja ali dogodka na človeka vedno nepredvidljiv. To ni v naši moči in nam ni treba skrbeti zanj.

Zaslužili ste si mojo hvaležnost in hvaležnost vseh ljudi, ker ste vso svojo moč posvetili iskanju resnice ter pokazali redko pogumnost, ko ste vse življenje izražali svoja prepričanja.

Dodatek

»Ko je leta 1932 nastala znamenita korespondenca med Albertom Einsteinom in Sigmundom Freudom, se je odprlo eno najglobljih vprašanj 20. stoletja: ali je mogoče človeštvo obvarovati pred vojno.«

»Freudov zapis ni bil politični načrt, temveč poskus razumeti, kaj se zgodi, ko se krinka civilizacije umakne in na površje stopijo temeljni nagoni.«

»Po koncu druge svetovne vojne in po uničenju Hirošime in Nagasakija je bilo jasno, da je človeštvo vstopilo v dobo, v kateri vojna pomeni možnost lastnega izničenja.«

Sigmund Freud: Misli o vojni in smrti v teh časih

»Država posamezniku prepoveduje kršenje zakonov ne zato, ker bi želela krivice odpraviti, temveč zato, da si jih pridrži zase, tako kot monopol nad soljo ali tobakom.«

»Toda to razočaranje zahteva kritično pripombo. Strogo gledano ni upravičeno, saj gre le za razbitje iluzije.«

»V resnici niso padli tako nizko, kot smo se bali, saj nikoli niso stali tako visoko, kot smo verjeli.«

Albert Einstein: konferenca o razorožitvi

Pridobitve strojne dobe v rokah današnje generacije nevarne kot britvica v rokah triletnega otroka.

Ali ni strašno, da je človek prisiljen v dejanja, ki jih sam občuti kot najbolj zavržne zločine?

Morale tu ne more nadomestiti razum – in prav je tako.

Russell–Einsteinov manifest

Naučiti se moramo novega načina razmišljanja. Ne smemo se več spraševati, kateri ukrepi bi zagotovili vojaško zmago skupini, ki jo podpiramo, saj takih ukrepov preprosto ni več. Edino vprašanje, ki si ga smemo zastaviti, je: kakšne ukrepe lahko sprejmemo, da preprečimo vojaški spopad, katerega izid bi bil katastrofalen za vse strani?

Tukaj je torej problem, ki vam ga predstavljamo — krut in strašen ter brez alternative: ali bomo zatreti človeško raso ali pa bo človeštvo odreklo vojni?

Kot ljudje pozivamo druge ljudi: spomnite se svoje človečnosti in pozabite na ostalo. Če boste sposobni tega, vam je odprta pot v nov raj; če ne, vas čaka nevarnost splošnega izumrtja.

